

ARCYBISKUP METROPOLITA CZĘSTOCHOWSKI

WYCIĄG INSTRUKCJI

w sprawie zarządu cmentarzami parafialnymi na terenie Archidiecezji Częstochowskiej

Groby

39. Zgodnie z obowiązującym prawem polskim, groby ludzi mogą być usytuowane jedynie na cmentarzach. Nie dopuszcza się grzebania ludzi na prywatnych posesjach.
40. Rozróżnia się następujące rodzaje grobów: ziemne, murowane, rodzinne, katakumby i groby urnowe.
 - a) grób ziemny – grób stanowiący dół niemurowany, do którego chowa się trumnę ze zwłokami lub szczątkami i zasypuje ziemią;
 - b) grób murowany – grób stanowiący dół murowany, do którego chowa się trumnę ze zwłokami lub szczątkami, a nad trumną lub urną zakłada się sklepienie;
 - c) grób rodzinny - grób murowany służący do pochowania więcej niż jednej trumny ze zwłokami lub szczątkami;
 - d) katakumby - pomieszczenie podziemne posiadające nisze służące do pochowania zwłok, szczątków lub prochów w trumnach lub urnach;
 - e) grób urnowy – grób ziemny lub murowany przeznaczony wyłącznie do chowania urny lub urn.
41. Odnośnie do rozmiarów grobów oraz ich położenia względem ujęć wody pitnej należy się kierować przepisami zawartymi w *ROZPORZĄDZENIU MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków*.
42. Na grobach można ustawiać nagrobki o wymiarach nieprzekraczających granic powierzchni grobu. Ustawienie nagrobka nie zmienia faktu, że w dalszym ciągu pozostaje to grób ziemny.
43. Na cmentarzach parafialnych zabrania się wydzielania pól przeznaczonych do rozsypywania prochów zmarłych.
44. Należy uzyskać zgodę administratora cmentarza na: postawienie każdego nagrobka, wjazd pojazdów mechanicznych na cmentarz, montowanie ławek, sadzenie krzewów przy grobach i układanie chodników wokół grobów.
45. Na nagrobku chrześcijanina winien być umieszczony znak chrześcijańskiej wiary.

Napisy na nagrobkach osób ochrzczonych powinny odzwierciedlać prawdy chrześcijańskiej wiary i nawiązywać do Pisma Świętego.

46. Grób nie może być wykorzystany do ponownego chowania przed upływem 20 lat.
47. Ponowne wykorzystanie grobu po upływie tego okresu nie może nastąpić, jeżeli uprawniona osoba zgłosi zastrzeżenie przeciw temu i uiści opłatę przewidzianą za pochowanie zwłok. Zastrzeżenie to ma skutek na dalszych 20 lat i może być odnowione. Prawo to przysługuje przede wszystkim osobie, która zajęła się przygotowywaniem do pogrzebu i zobowiązała się do opieki nad grobem.
48. Po upływie 20 lat grób może być przeznaczony do kolejnego pochówku, tzn. zarząd cmentarza może przekazać to miejsce innej osobie celem pochowania tam innego zmarłego. Wskazane jest, w miarę możliwości, powiadomienie osoby opiekującej się grobem o takim zamiarze.
49. Dotychczasowe prawo do grobu wygasa na skutek nie uiszczenia opłaty za kolejne 20 lat przez dysponenta grobu, ale dopiero w momencie, gdy zarząd cmentarza rozporządzi miejscem i inna osoba uiści opłatę, przedłużając prawo do grobu na następnych 20 lat.
50. Osobie, która mimo upływu terminu nie dokona przedłużenia zgodnie z wymienionymi warunkami w punktach 46 - 49, nie przysługuje roszczenie o przywrócenie posiadania miejsca oddanego przez zarząd cmentarza innej osobie z przeznaczeniem na groby.
51. W przypadku grobów murowanych, przeznaczonych do pochowania zwłok więcej niż jednej osoby, po upływie 20 lat nie potrzeba składać zastrzeżenia i dokonywać opłat celem przedłużenia posiadanego prawa.
52. W grobie murowanym nie mogą być chowane zwłoki osób niemających do tego grobu uprawnienia. Tym samym zarządowi cmentarza nie przysługuje prawo dysponowania miejscami w grobie murowanym ani przed, ani po upływie 20 lat.
53. Zabrania się użycia do ponownych pochówków tych grobów, które mają wartość historyczną albo artystyczną.

Ekshumacja

54. Ekshumacja zwłok i szczątków może być dokonana:
 - a) Na umotywowaną prośbę osób uprawnionych do pochowania zwłok za zezwoleniem właściwego inspektora sanitarnego;
 - b) Na zarządzenie prokuratora lub sądu;
 - c) Na podstawie decyzji właściwego inspektora sanitarnego w razie przeznaczenia terenu cmentarza na inny cel, z zachowaniem stosownych przepisów.
55. Ekshumacja zwłok i szczątków jest dopuszczalna zasadniczo w okresie od 16 października do 15 kwietnia. Przeprowadza się ją we wczesnych godzinach rannych.
56. Ekshumacja nie może się odbyć bez wiedzy zarządzającego cmentarzem, który otrzymał stosowną decyzję kompetentnego organu na piśmie.
57. Wraz z dokonaniem ekshumacji następuje utrata prawa do dotychczasowego miejsca pochówku bez zwrotu za strony parafii pokładnego za okres, który jeszcze nie upłynął od dnia dokonania wpłaty.
58. Koszt ekshumacji winien być skalkulowany indywidualnie dla każdego cmentarza przez jego zarząd.

Pokładne

61. Określenie wysokości opłat cmentarnych należy do osoby prawnej, która jest właścicielem cmentarza. W Archidiecezji Częstochowskiej określa się poszczególne opłaty w sposób ramowy, zostawiając możliwość dokonania określonych uszczegółowień proboszczom parafii, będących właścicielami cmentarzy. Proboszczowie podejmują decyzję po wcześniejszej konsultacji z Parafialną Radą Ekonomiczną.
62. Pokładne to opłata składana właścicielowi cmentarza w chwili powstania nowego grobu lub użycia miejsca w grobie głębinowym, przyznająca prawo do użytkowania tego miejsca przez okras 20 lat, w tym także do stawiania nagrobków za zgodą proboszcza.
63. Wysokość pokładnego pod grób ziemny pojedynczy jednopoziomowy, bez prawa murowania, wynosi max. 10% zasiłku pogrzebowego wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
64. Wysokość pokładnego pod grób ziemny pojedynczy dwupoziomowy, bez prawa murowania wynosi, max. 15% zasiłku pogrzebowego wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
65. Wysokość pokładnego pod grób murowany pojedynczy jednopoziomowy wynosi max. 10% zasiłku pogrzebowego wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
66. Wysokość pokładnego pod grób murowany pojedynczy dwupoziomowy, podwójny jednopoziomowy, od którego nie pobiera się opłat za kolejne 20 lat, wynosi max. 20% zasiłku pogrzebowego wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
67. Opłata za miejsce na grób o mniejszych wymiarach, przeznaczonych dla dziecka do lat 6 lub dla pochówku urnowego, wynosi 50% kwoty pokładnego.
68. Wpływy z pokładnego z prawem na ustawienie nagrobków oraz prolongat i rezerwacji miejsc są przeznaczone na inwestycje cmentarne i parafialne, a w szczególności na koszty wywozu i składowania śmieci, utrzymania porządku na cmentarzu, na opłaty za wodę, energię elektryczną, ubezpieczenie cmentarza, a także na wynagrodzenia dla pracowników cmentarnych.
69. Prolongata to ponowna opłata za prawo do użytkowania miejsca na cmentarzu, składana właścicielowi cmentarza po upływie 20 lat, liczonych od dnia pochówku w danym miejscu.
70. Istnieje możliwość odnowienia pokładnego na kolejnych 20 lat lub inny, krótszy okres uzgodniony z zarządem cmentarza.
71. Wysokość składanej opłaty za 20 lat wynosi max. 10% zasiłku pogrzebowego lub jest proporcjonalnie umniejszona, w zależności od uzgodnionego, krótszego okresu prolongaty.
72. Istnieje możliwość rezerwacji miejsca na cmentarzu.
73. Wysokość opłaty za rezerwację miejsca na cmentarzu jest równa wysokości pokładnego. Przy pochówku osoby, która posiada miejsce zarezerwowane, pobiera się pokładne za 20 lat, odliczając kwotę należną za lata, które jeszcze nie upłynęły, a już zostały opłacone przy rezerwacji miejsca.
74. Jeśli zarządca cmentarza zbiera od wiernych dobrowolne ofiary na cele związane z pracami na cmentarzu, z wywozem śmieci winien to uwzględnić ustalając wysokość pokładnego, przynajmniej w stosunku do wiernych, którzy takie ofiary złożyli.

Dysponenci grobu

75. Prawo do pochówku, wniesienia opłaty tytułem pokładnego i dysponowania grobem zgodnie z art. 10 o cmentarzach i chowaniu zmarłych ma najbliższa rodzina osoby zmarłej, a mianowicie:

- a) pozostały małżonek(ka);
- b) krewni zstępni;
- c) krewni wstępni;
- d) krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa;
- e) powinowaci w linii prostej do pierwszego stopnia.

76. Zmiana dysponenta grobu, czyli przepisanie pokwitowania na nowego dysponenta, może być dokonana wyłącznie w następujących przypadkach:

- a) po upływie 20 lat, w czasie dokonywania powtórnej opłaty, na wniosek dysponenta grobu, z udokumentowaniem stopnia pokrewieństwa w stosunku do osoby zmarłej nowego dysponenta;
- b) przed upływem 20 lat - za zgodą dysponenta grobu, tylko w czasie załatwiania formalności związanych z pogrzebem przy dochowaniu w grobie pogłębionym, z udokumentowaniem stopnia pokrewieństwa w stosunku do osoby zmarłej nowego dysponenta;
- c) na podstawie postanowienia Sądu o zmianie dysponenta grobu;
- d) jeśli dysponent grobu nie żyje, prawo do wniesienia powtórnej opłaty za grób przechodzi na osobę, która dokonała jego pochowania;
- e) jeśli nie żyje i dysponent grobu i osoba, która dokonała jego pochowania, obowiązuje okres rocznej karencji, czyli czas na zgłoszenie się krewnych zainteresowanych dalszą pielęgnacją grobu, ze względu na cześć dla osoby zmarłej;
- f) jeśli po upływie 20 lat od chwili pochowania i po upływie rocznej karencji nie zgłosi się nikt, miejsce tego grobu przechodzi do dyspozycji zarządu cmentarza, celem dokonania następnych pochówków.

77. Zarządca cmentarza jest zobowiązany przyjąć oświadczenie od osoby wnoszącej opłatę za pokładne stwierdzające, czy będzie ona jedynym dysponentem grobu, czy dysponentów będzie większa ilość.

(-) + Stanisław Nowak
ARCYBISKUP METROPOLITA
CZĘSTOCHOWSKI

(-) Ks. Krzysztof Dziub
WICEKANCLERZ Częstochowa,

16.12.2009 r. L.dz. 1113

ANEKS

Wykaz źródeł obowiązującego prawa

1. Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r.
2. Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczypospolitą Polską z dnia 28 lipca 1993 r.
3. Deklaracja Rządu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 kwietnia 1997 r. w celu zapewnienia jasnej wykładni przepisów Konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczypospolitą Polską, podpisanego w Warszawie w dniu 28 lipca 1993 r.
4. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.
5. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych.
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.
8. Rozporządzenie Ministrów Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 20 października 1972 r. w sprawie urządzenia cmentarzy, prowadzenia ksiąg cmentarnych oraz chowania zmarłych.
9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów.
10. Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r.